

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nec.gov.ua. веб-сайт: www.nec.gov.ua

№ _____
на № _____

**Народному депутату України
Заремському М.В.**

вул. М. Грушевського, 5,
м. Київ, 01008

Шановний Максиме Валентиновичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Ваш депутатський запит від 01.02.2021 № 525/403, надісланий листом Голови Верховної Ради України від 05.02.2021 № 11/10-37, та в межах компетенції повідомляє.

Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначає Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Відповідно до положень статті 1 Закону:

доступ – право користування потужністю об'єкта газової інфраструктури в обсязі та на умовах, встановлених у договорі про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

потужність – максимально допустиме перетікання обсягу природного газу, виражене в одиницях енергії до одиниці часу, що надається замовнику відповідно до договору про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

розподіл природного газу – господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки споживачам, але що не включає постачання природного газу.

Таким чином, саме положеннями Закону визначено правові основи надання доступу до газової інфраструктури на принципах надання права користування потужністю.

До 01.01.2020 кінцевий платіж за природний газ для побутових споживачів, постачання яким здійснював постачальник, на якого покладено

0080643

спеціальні обов'язки, визначався з урахуванням ціни природного газу як товару, торговельної надбавки (націнки) постачальника, тарифу на послуги транспортування природного газу, тарифу на послуги розподілу природного газу та податку на додану вартість.

Так, оплата послуг розподілу природного газу здійснювалась виходячи з фізичного обсягу розподілу природного газу та була складовою кінцевого платежу за природний газ для побутових споживачів. Така модель здійснення розрахунків за надані послуги розподілу мала недоліки, зокрема велике фінансове навантаження на споживачів протягом опалювального сезону, нерівномірність надходження коштів для забезпечення сталого функціонування газорозподільної системи.

З метою реалізації зазначених положень Закону постановою від 07.10.2019 № 2080 НКРЕКП були внесені відповідні зміни до ряду нормативно-правових актів, а саме: Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (далі – Кодекс), Типового договору розподілу природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2498, Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги розподілу природного газу, затвердженої постановою НКРЕКП від 25.02.2016 № 236 (далі – Методика).

Варто зазначити, що на момент упровадження відповідних змін положення Закону були реалізовані при наданні послуг транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу та здійснювались на принципах надання права користування потужності.

Звертаємо увагу, що Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та іншими нормативно-правовими актами передбачено проведення відкритого обговорення рішень Регулятора, що мають ознаки регуляторних актів.

НКРЕКП проводить відкриті обговорення проектів рішень у прозорий та недискримінаційний спосіб з метою досягнення балансу інтересів споживачів, ліцензіатів і держави, забезпечення безперешкодного доступу споживачів, замовників, ліцензіатів, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, організацій, що представляють інтереси споживачів, громадських організацій, засобів масової інформації та інших заінтересованих осіб до інформації та їх обізнаності на засадах гласності, відкритості, добровільності та свободи висловлювань.

При прийнятті постанови НКРЕКП від 07.10.2019 № 2080 у повній мірі були дотримані вимоги законодавства зокрема, що стосуються проведення відкритих обговорень. Таким чином, усі заінтересовані особи мали змогу надати свої зауваження та пропозиції до проекту зазначеної постанови.

З огляду на вищезазначене, з 01.01.2020 відбулося виокремлення вартості послуги розподілу природного газу із загального кінцевого платежу за природний газ. При цьому здійснено перехід до методології як плати за замовлену потужність та змінено принцип визначення вартості оплати послуги розподілу природного газу для замовників послуг, у тому числі побутових

споживачів, а також спрощено процедуру замовлення потужності на основі статистичних даних обсягів споживання природного газу кожного споживача в минулих періодах.

Відповідно до статті 4 Закону тарифи на послуги розподілу природного газу повинні бути встановленими з урахуванням вимог цілісності газотранспортної системи виходячи із економічно обґрунтованих та прозорих витрат відповідного суб'єкта ринку природного газу та з урахуванням належного рівня рентабельності, а також, де це можливо, встановленими з урахуванням зіставлення з показниками аналогічних категорій регульованих цін, встановлених Регулятором для інших суб'єктів ринку природного газу.

Положеннями статті 37 Закону встановлено, що Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (включаючи нове будівництво та реконструкцію) газорозподільної системи, якою він користується на законних підставах.

Відповідно до частини першої статті 1 Закону газорозподільна система (далі – ГРМ) – технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам.

Згідно положень розділу II Кодексу до складу ГРМ входять споруди і пристрої на газопроводах від місця надходження природного газу в ГРМ до пунктів призначення (об'єктів споживачів або суміжних Операторів ГРМ), зокрема, ГРМ включають:

- газопроводи, зокрема підземні та/або надземні, високого, середнього та низького тиску;

- обладнання для зниження тиску і підтримання його на заданому рівні, зокрема ГРП та ШРП;

- установки електрохімічного захисту від корозії;

- лінії технологічного зв'язку, споруди, обладнання автоматизованих систем контролю та управління технологічними процесами і установок електрохімічного захисту;

- переходи через природні і штучні перешкоди (автомобільні дороги, залізниці, канали тощо);

- будівлі та споруди для забезпечення експлуатації та оперативного обслуговування ГРМ;

- споруди газорозподільних мереж, зокрема колодязі, запірні арматура, компенсатори, конденсатозбірники, контрольні трубки, контрольно-вимірювальні пункти, футляри, розпізнавальні і сигнальні знаки тощо.

При цьому, єдине джерело покриття витрат Операторів ГРМ як суб'єктів природної монополії, що необхідні для провадження діяльності з розподілу природного газу – тариф на послуги розподілу природного газу.

Витрати, які включаються до структури тарифу на послуги розподілу природного газу, визначаються з урахуванням державних і галузевих нормативів використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, норм амортизації, ставок податків, зборів, обов'язкових

платежів, прогнозних індексів цін виробників промислової продукції і споживчих цін у планованому періоді.

Аналіз основних макропоказників економічного і соціального розвитку України свідчить про суттєве зростання вартості палива, електроенергії, сировини, основних і допоміжних матеріалів, запасних частин, купованих комплектувальних виробів, напівфабрикатів та інших матеріальних ресурсів, необхідних для забезпечення основного технологічного процесу, які можуть бути безпосередньо віднесені до послуг розподілу природного газу.

Окремою проблемою Оператора ГРМ є велика плінність кадрів. Збереження висококваліфікованого персоналу є запорукою безаварійної експлуатації газорозподільних систем. Так, тарифами на послуги розподілу природного газу передбачено приведення середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника Оператора ГРМ до рівня середньої заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника, зайнятого у промисловості на території діяльності газорозподільного підприємства або зайнятого у промисловості України, з урахуванням прогнозних індексу споживчих цін та індексу зростання номінальної середньомісячної заробітної плати працівників, скоригованого на індекс споживчих цін (індекс зростання реальної середньомісячної заробітної плати), відповідно до прогнозу економічного і соціального розвитку України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки».

Таким чином, формування тарифу на послуги розподілу природного газу відповідного Оператора ГРМ здійснюється виходячи з економічно обґрунтованих витрат суб'єкта господарювання та напряму залежить від рівня його витрат на обслуговування газорозподільних мереж та їх складових, а також обсягу робіт, що виконуються для їх обслуговування.

Згідно з вимогами чинного законодавства у грудні 2020 року НКРЕКП встановлено економічно обґрунтовані тарифи на послуги розподілу природного газу для Операторів ГРМ.

Разом з цим, враховуючи соціальне напруження у суспільстві, чисельні звернення громадян України, Регулятором прийнято рішення про перегляд тарифів на послуги розподілу природного газу низки газорозподільних підприємств. Відповідні рішення прийняті на засіданні НКРЕКП, яке відбулось у формі відкритого слухання 30 січня 2021 року.

Тарифи на послуги розподілу природного газу повинні забезпечувати газорозподільні підприємства коштами, необхідними для роботи газорозподільних систем, експлуатації газового обладнання, підтримки цілодобової роботи аварійних служб для запобігання можливим витокам природного газу та недопущення аварійних ситуацій.

Звертаємо увагу, що плата за послуги розподілу природного газу не є новим (додатковим) платежем, оскільки послуги розподілу природного газу сплачувались побутовими споживачами природного газу завжди у складі кінцевого платежу за природний газ.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

При цьому, чинним законодавством України НКРЕКП не наділено повноваженнями щодо вирішення питань використання газорозподільних систем.

В свою чергу, постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2017 року № 95 «Про забезпечення ефективного використання газорозподільних систем або їх складових» Міністерство енергетики України визначено органом управління газорозподільними системами, власником яких є держава, або їх складовими.

З повагою
Голова НКРЕКП

В. Тарасюк

Апарат Верховної Ради України
КАРТКА ДОКУМЕНТА

402420

Кореспонденти Тарасюк В. В. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (всього 1)

Вид документа Відповідь на депутатський запит

Вих. № та дата кореспондента № ДСК 2193/16.1.3/7-21 від 22.02.2021

Реєстр. № та дата реєстрації 58520 від 23.02.2021

Арк./прим. 5/1

Стислий зміст На 11/10-37. Щодо скасування плати за транспортування газу.

Проходження документа (особа, у якої є позначка «Оригінал»)	Дата передачі оригіналу ВСК	Дата отримання оригіналу	Підпис